

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2454/2023
28.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Живановић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД Београд и АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3374/22 од 19.10.2022. године, у седници одржаној 28.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3374/22 од 19.10.2022. године у ставу другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом и осмом изреке, тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосноване жалбе тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 1908/21 од 19.04.2022. године, исправљена решењем истог суда П1 1908/21 од 14.02.2023. године у ставу првом, другом, трећем, четвртном и седмом изреке, а захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка се **ОДБИЈА**.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3374/22 од 19.10.2022. године, као изузетно дозвољеној, на став први изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3374/22 од 19.10.2022. године, на став први изреке.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да на име трошкова поступка по ревизији исплате тужиоцу укупан износ од 114.425,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1908/21 од 19.04.2022. године, исправљеном правноснажним решењем истог суда П1 1908/21 од 14.02.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени „Железнице Србије“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у

току рада за период од марта 2015. године до 31.08.2015. године исплати појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате као у садржини тог става. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени „Србија воз“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године исплати појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате као у садржини тог става. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени „Железнице Србије“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од марта 2015. године до 31.08.2015. године исплати појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате као у садржини тог става. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени „Србија воз“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године исплати појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате као у садржини тог става. Ставом петим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени „Србија воз“ АД Београд да му солидарно са туженим „Железнице Србије“ АД Београд на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2015. године до 31.08.2015. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом шестим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени „Србија воз“ АД Београд да му солидарно са туженим „Железнице Србије“ АД Београд на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.03.2015. године до 31.08.2015. године исплати појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом седмим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 98.685,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3374/22 од 19.10.2022. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу петом и шестом изреке и у том делу жалба тужиоца одбијена, као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени „Железнице Србије“ АД Београд да му исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у периоду од 01.03.2015. године до 31.08.2015. године у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе означене у ставу првом изреке. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је захтевао да се обавезе тужени „Србија воз“ АД Београд да му исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у периоду од 01.9.2015. године до 31.12.2017. године у појединачним месечним новчаним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе означене у ставу другом изреке. Ставом четвртим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је захтевао да се обавезе тужени „Железнице Србије“ АД Београд да му исплати накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.03.2015. године до 31.08.2015. године у поједничаним месечним новчаним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе означено у ставу трећем изреке. Ставом петим изреке,

преиначена је првостепена пресуда у ставу четвртом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је захтевао да се обавезе тужени „Србија воз“ АД Београд да му исплати накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.09.2015. до 31.12.2017. године у појединачним месечним новчаним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе означене у ставу четвртом изреке. Ставом шестим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу седмом изреке првостепене пресуде и одбијен као неоснован захтев тужиоца да се обавезу тужени да му солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 98.685,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате. Ставом седмим изреке, обавезан је тужилац да туженима исплати трошкове другостепеног поступка у износу од по 11.800,00 динара, укупно 23.600,00 динара. Ставом осмим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавио тужилац из свих законских разлога, с позивом на одредбе члана 403. и 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду, у односу на преиначени део, на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу на неодређено време код туженог „Железнице Србије“ АД Београд на основу уговора о раду од 04.02.2003. године. Дана 01.09.2015. године тужилац је закључио Анекс број 7 уговора о раду са туженим „Србија воз“ АД Београд, као послодавцем следбеником којим је измењен уговор о раду од 04.02.2003. године и тужилац премештен на послове ... у Секцији ЗОВС .../ОЈ Сервис за одржавање путничких кола без ОТК. У утуженом периоду тужилац је редовно долазио на посао, обављао радне задатке, а у току 2015. 2016. и 2017. године користио је годишњи одмор. На платним листићима за спорни период тужени нису исказивали накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Тужени нису доставили структуру вредности једног радног часа, нити одлуку о висини ових накнада. Висина предметних накнада трошкова утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака економско – финансијске области у складу са одредбама члана 171. и 157. ранијег Колективног уговора туженог („Службени гласник Републике Србије“ број 37/95 ... 7/00).

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 104. став 1, члана 105. став 1, члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду и члана 57. став 1. и 2. Колективног уговора „Железнице Србије“ АД Београд усвојио тужбени захтев у односу на туженог „Железнице Србије“ АД Београд за период од март 2015. године до 31.08.2015. године, а у односу на туженог „Србија воз“ АД Београд за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године налазећи да тужени нису доказали да су тужиоцу исплаћени тражени трошкови за утужени период. Због тога су

обавезани да тужиоцу исплате трошкове за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора у висини која је била одређена ранијим Колективним уговором туженог („Службени гласник Републике Србије“ број 37/95 и 7/00), чију висину је првостепени суд прихватио у недостатку конкретне регулативе. Тужбени захтев је одбијен у делу којим је тражено солидарно обавезивање тужених на исплату трошкова накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, јер је првостепени суд нашао да је приговор недостатка пасивне легитимације туженог „Србија воз“ АД Београд основан у односу на потраживање тужиоца које се односи на период до септембра 2015. године јер је тужилац у том периоду био запослен код туженог „Железнице Србије“ АД Београд.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду у делу којим је одбијен тужбени захтев, а усвојио је жалбе тужених и преиначио побијану пресуду у делу којим је захтев тужиоца усвојен. По становишту тог суда, запослени у складу са чланом 118. став 1. тачка 5. и 6. има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора у складу са општим актом и уговором о раду. Када је у општем акту прописано да се у цену радног часа урачунава и вредност по основу регреса и додатка за исхрану у току рада, запослени не може посебно да остварује накнаду ових трошкова јер је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада, а пропуст послодавца да у обрачуну зараде искаже податке по овим основама не води закључку да износи по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора нису исплаћени.

По становишту Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одлучио да преиначи првостепену пресуду у делу којим је усвојен тужбени захтев.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 61/05) које се примењују од 01.01.2006. године, поред осталог, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6). Послодавцима је, након почетка примене новелираног Закона о раду, остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. Притом, њихова висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ти трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место.

Колективним уговором „Железнице Србије“ АД Београд од 24.03.2015. године (друштва преносиоца), који је наставило да примењује и друштво стицалац (тужени „Србије воз“ АД Београд), чланом 57, предвиђено је да је у вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност $\frac{1}{12}$ регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима. Тужени нису доставили одлуку о висини ових накнада, нити је обављеним вештачењем могла бити утврђена њихова висина - вредност са којим су укључене у вредност једног радног часа. То, међутим, не

искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити став да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини, нити су спорне накнаде номинално исказали у платним листама тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду.

Сходно изложеном, могло би се закључити да су тужени у погледу исплате наведених накнада законске одредбе примењивали на штету тужиоца. Пошто колективни уговор који се примењивао у спорном периоду не садржи конкретну регулативу која утврђује висину тражених накнада, тужилац може потраживати њихову исплату у нето износа према параметрима из ранијег колективног уговора. У овом случају тужилац је то и учинио тако што је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, утврђених налазом и мишљењем вештака, применом тих параметара и такав тужбени захтев је основан.

Код изложеног, на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, одлучујући о изјављеној ревизији тужиоца на потврђујући део побијане пресуде, на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011 ... 18/20), Врховни суд је оценио да нема места одлучивању о ревизији као изузетно дозвољеној на основу одредбе става 1. тог члана, с обзиром да не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса, правних питања у интересу равноправности грађана, уједначавањем судске праксе или новим тумачењем права.

Предмет тражене правне заштите о коме је одлучено овим делом побијане пресуде је исплата на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, као солидарне обавезе туженог „Србија воз“ АД Београд - друштва стицаоца у односу на новчано потраживање настало пре његовог оснивања (период од марта 2015. закључно са августом 2015. године). Одлуке нижестепених судова којима је одбијен тужбени захтев за исплату наведених накнада у складу су са правним схватањем израженим у одлукама Врховног суда којима је одлучивано о истоветним захтевима тужилаца. Околност да је тужено друштво стицалац преузело тужиоца и са њим закључило анекс уговора о раду не значи да је на тај начин преузело и све обавезе ранијег послодавца туженог „Железнице Србије“ АД Београд - друштва преносиоца по основу радног односа насталог пре статусне промене. Закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се тужилац задржи у радном односу, у складу са члановима 147-151 Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленима из њиховог радног односа. Сагласно наведеном, Врховни суд налази да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, у овом делу, јер не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потреба уједначавања судске праксе или новог тумачења права. Из наведених разлога, одлучено је као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије, у односу на потврђујући део, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Наиме, одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате новчане накнаде поднета је 11.04.2018. године, а вредност побијаног дела потраживања према средњем курсу НБС на дан подношења тужбе представља динарску противвредност испод 40.000 евра.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору, који се односи на новчано потраживање, у коме побијана вредност предмета спора не прелази динарску противвредност 40.000 евра, то је Врховни суд, применом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, нашао да је ревизија тужиоца у овом делу недозвољена.

На основу члана 413. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

С обзиром на успех тужиоца у поступку по ревизији, тужени су обавезани да му накнаде опредељене ревизијске трошкове у укупном износу од 114.425,00 динара и то за састав ревизије од стране адвоката 18.000,00 динара и на име судских такси на ревизију 38.570,00 динара и ревизијску одлуку 57.855,00 динара, према важећим АТ и ТТ, у складу са одредбама члана 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку. Како је преиначена другостепена пресуда и одбијене жалбе тужених, поводом ревизије тужиоца, то је преиначена побијана другостепена пресуда и у погледу одлуке о трошковима, тако што је потврђена одлука о трошковима првостепеног поступка а одбијен захтев тужених за накнаду трошкова поступка по жалби.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу четвртном изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**